

СХОДИНИ ДЛЯ НОВАЦТВА

Про що це заняття?

Заняття створено, щоб діти зрозуміли, для чого потрібно дотримуватися правил поведінки й безпеки, особливо під час війни

Завдяки сходинам новацтво:

1. Навчиться відрізняти отруйні рослини (гриби).
2. Знатиме, як поводитися при зустрічі із дикими тваринами.
3. Знатиме, що робити при зустрічі з незнайомцями.
4. Опанує правила поводження при виявленні невідомих предметів, мін.

Можливі формати проведення: офлайн та онлайн (Zoom, Google Meet, Skype тощо)

Рекомендований вік учасників: новацтво (6–11 років)

Тривалість заняття: 1 год 30 хв

Матеріал для заняття: вказано безпосередньо під час заняття

За потреби впорядники можуть адаптувати матеріал відповідно до потреб дітей.

(5–10 хв) Відкриття

Збірка в колі. Молитва, пісня новаків і новачок. Вітання новацьким гаслом “Готуйсь!”. Ройовий обряд. Перевірка присутності.

(30 хв) Розповідь

Вчителька повідомила в класі, що вони всі разом дружно вирушать у мандрівку в ліс.

Тарик дуже хвилювався, з нетерпінням чекав подорожі. Хлопець любив природу й хотів похвалитися перед новими друзями й вчителькою скільки всього він знає про рослини, тварини і як поводитися на природі. Однак його не полишало хвилювання, адже він давно не був на природі й боявся, що може помилитися й тоді всі з нього кепкуватимуть.

Усі думки Тарика були про майбутню мандрівку. І от йому наснився сон. До нього прийшов котик Мишко, який сказав, що він має чарівний клубочок, що допоможе перебороти хвилювання Тарика.

Котик кинув клубочок, він покотився, залишаючи за собою доріжку з нитки. Вони рушили за клубочком й зупинилися в мальовничому лісі, де навколо росло дуже багато різних рослин з яскравими квіточками та ягідками. Рослини милують око, дають продукти харчування і лікують нас. У лісі Тарик із котиком Мишком зустріли маленьке горобеня, яке загубилося. Вони взяли його із собою, вирішили допомогти знайти маму. Поки йшли, горобеня почало плакати, що проголодалося, що мама його годує черв'ячками. Тарик запропонував нагодувати його ягідками. Вони підійшли до кущика, де росли соковиті, червоні ягідки. Тарик простягнув руку і зірвав одну ягідку.

Раптом він почув чийсь голос:

– Їх не можна їсти! – Це був маленький їжачок.

– Можна, можна, – заперечив хлопчик.

– Ні, не можна, – наполягав їжачок.

– Не можна їсти зелені, нестиглі ягідки, а це бачиш які гарні, червоні.

Але їжачок не відступав і навіть почав погрожувати їм паличкою, яку тримав у лапках.

– Не всі червоні ягідки корисні, це отруйні.

Тут вони почули голос мами горобчихи:

– Де ти мій синочку? Неслухняний ти мій синочку! Нарешті я тебе знайшла.

– Мамо, мамо, подивись, які гарні ягідки.

– Ой лишенько, невже ви їх скоштували?

– Схвильовано запитала горобчиха. – Вони небезпечні і отруйні.

(5 хв) Гра

Для офлайн-сходин роздрукуйте картки із зображеннями лікарських і отруйних рослин. Запропонуйте дітям зібрати в один кошик лікарські рослини, а в інший – отруйні.

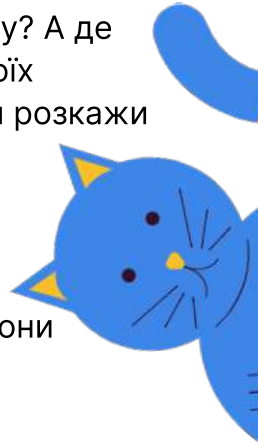
Для онлайн-сходин підготуйте презентацію із зображеннями лікарських і отруйних рослин. Якщо діти бачать зображення лікарської рослини, то плескають у долоні, а якщо отруйної – тупотять ногами.

Котик кинув клубочок – і вони рушили далі за ниточкою. Дорогою зустріли бабусю, яка рада була їх бачити. Вона відразу звернулася до Тарика із великою кількістю запитань, що він не встигав усе запам'ятати:

– А як тебе звати? А звідки ти? А хто твої батьки? Я який їхній номер телефону? А де ви живете? А ви в безпеці? А що є біля твого дому? А можеш показати фото своїх рідних, твого міста? Ти сідай отут, на пенечку, перепочинь! Ось, з'їж яблучко й розкажи мені все.

Як думаєте, що Тарику потрібно зробити в такій ситуації? (обговорення, як поводитися з незнайомцями, що можна їм говорити, а що ні).

От і Тарик подивився на Мишка, і зрозумів, що їм потрібно йти далі. Хлопчик подякував бабусі за гостинця, але його не прийняв. Сказав, що він із другом і вони поспішають.

Тарик добре знає, що при зустрічі із незнайомцями:

- не можна з ними розмовляти і не потрібно розповідати про себе. Розмову з незнайомими людьми підтримувати не можна. Потрібно просто сказати, що спілкуватися з чужими не дозволяють батьки. Будь-які питання слід ігнорувати, навіть якщо вони здаються нешкідливими;
- не погоджуватися на пропозиції незнайомців, навіть якщо вони пропонують показати незвичайну іграшку або навіть взяти участь в конкурсі з щедрими призами – це пастка;
- не приймати подарунки (цукерку, шоколадку або іграшку). Безкоштовним подарункам від чужих людей довіряти не можна;
- не вірити незнайомцям. Вірити можна тільки в одному випадку – якщо батьки заздалегідь попередили дитину про те, що за нею приїде друг сім'ї. Також можна домовитися з дитиною про кодове слово, яке має виголосити при зустрічі друг батьків;
- не заходити в ліфт або під'їзд з незнайомими. Потрібно дочекатися, поки вони пройдуть або поїдуть, а вже потім заходити в під'їзд або ліфт. Ще краще зателефонувати додому і попросити кого-небудь з членів сім'ї зустріти біля під'їзду.

(10 хв) Гра “Індукція – дедукція”

Один учасник загадує подумки предмет. Решта повинні його вгадати, ставлячи запитання, на які він може відповісти тільки “так” або “ні”.

Для молодшого новачтва можна заздалегідь обрати тему.

Тарик з Мишком правильно поступили. Та бабуся була злою чаклункою, і вона хотіла взяти друзів до себе, щоб вони їй прислужували. Пам'ятайте, діти, що про всі дивні зустрічі, подарунки і пропозиції незнайомих людей обов'язково й негайно повідомляйте своїх батьків, старших. І ніколи не йдіть гуляти без дозволу батьків.

А Тарик у своєму сні із котиком Мишком продовжили подорож за ниткою клубочка. Вони йшли далі, одні рослини змінювали інших, часом у кущах було чути шарудіння тварин.

А чи знаєте ви, що робити, якщо зустріли диких тварин?

Тарик із котиком були дуже спостережливими й обережними, намагалися своєчасно виявляти присутність небезпечних диких тварин.

А як це можна зробити?

Присутність тварин можна визначити по їхніх слідах на ґрунті, обдертій корі дерев, наявності посліду (послід – це кал тварин). Помітивши подібні сліди, необхідно підвищити пильність. Треба пам'ятати, що тварини намагаються уникнути небезпеки і йдуть від неї. Тому, просуваючись по лісі, іноді варто давати знати про свою присутність, голосно розмовляючи, перегукуючись, як би попереджаючи тварин і даючи їм можливість піти. У лісі небажана зустріч зі стадом кабанів, які знаходяться на годівлі. Визначити таке місце можна по шуму, який видають кабани. У лісі, слідуючи за маршрутом, необхідно уникати звірячих стежок, важкопрохідних, зарослих чагарником ділянок лісу.

При виявленні на маршруті сліду ведмедя-шатуну доцільно якомога швидше піти з небезпечної території і краще повернутися назад.

Збираючись до лісу, пам'ятайте – це будинок для тварин і вести себе там потрібно дуже обережно!

(5 хв) Гра “Сліди тварин”

Роздрукуйте сліди тварин і зображення тварин. Дітям потрібно їх співставити.

Для старшого новачка можна роздрукувати сліди тварин і їхні назви.

Під час **онлайн-сходин** можна підготувати презентацію із зображенням слідів тварин.

Друзі вийшли на галявину й вирішили перепочити, але збоку вони побачили дивний предмет.

(10 хв) Обговорення

Перегляньте відео [“Як поводитись при виявленні невідомих предметів”](#) і [“Мультфільм ЮНІСЕФ Україна про мінну безпеку: безпечні канікули”](#)

Роздрукуйте зображення протипіхотної осколкової міни направленої дії. Покажіть це зображення дітям й запитайте, чи знають вони, що це. Скажіть, що це міна. Запитайте, на що їй схожий цей предмет.

Послухайте варіанти. Далі поясніть, що цей предмет називається “міна”, вона дуже небезпечна. Хоча схожа на безпечні предмети – музичну колонку, старий телевізор на ніжках, радіоприймач, маленьку сумочку, гаманець. Варіантів для порівнянь може бути багато.

Розкажіть, що ця міна розміром з книжку, зеленого кольору. Вона може бути на землі чи деревах, чи навіть парканах. Наголосіть: підходити до такої міни й тим паче чіпати не можна в жодному разі. Потрібно обережно відійти назад та повідомити дорослих. Вони зателефонують рятувальникам – 101. А рятувальники знешкодять предмет і знову зроблять це місце безпечним для людей [3].

(10 хв) Майстерка

А як ви, діти, уявляєте собі котика Мишка, який прийшов у сон до Тарика й вирушив із ним у мандрівку. Давайте зробимо його (або можна намалювати).

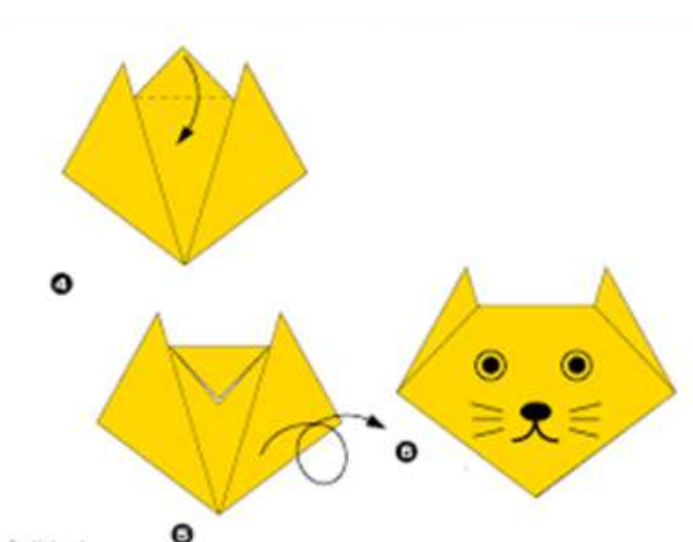
Для молодшого новацтва

Виряд: картон, ножиці, ватні диски, простий олівець, фломастери, клей.

Для старшого новацтва

Можна зробити котика-оригамі.

Виряд: кольоровий папір, фломастери

Після пригоди із котиком Мишком у Тарика пройшло хвилювання. Він уже не боявся вирушати в мандрівку з класом.

(5 хв) Обговорення

- Що ви дізналися сьогодні?
- Чи всі рослини й гриби можна їсти?
- Що потрібно робити при зустрічі з дикими звірами?
- Хто такі незнайомці?
- На яку б пропозицію незнайомої людини ви б погодилися?
- А що таке підозрілий предмет?
- Як слід поводитися, якщо знайшли підозрілий предмет?

(5–10 хв) Закриття

Збірка в колі. Пісня новаків і новачок. Вечірня новацька молитва. Закриваємо наші сходини новацьким гаслом «Готуйсь!»

Авторка: ст. пл. Леся Козменко, ЗГ

ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ

Новацька пісня

Ми діти українські
Ми юні, мов квітки,
Маленькі жовтодзюби,
Пластові новаки.

Як виростем великі,
Хоробрі вояки,
Відстоїм Україну
Від ворожої руки.

Ми любим рідні хати,
Широкий степ і гай.
Від Сяну до Кубані
Лежить наш рідний край.

Як виростем великі,
Хоробрі вояки,
Відстоїм Україну
Від ворожої руки.

Новацька ранішня молитва

Сині дзвіночки молитву
дзвонять,
Зложім в молитві щиро долоні.
Ніч проминула і сонце світить.
Вислухай, Мати, що просять
діти.

Нехай цей вітер, що в хмарі
лине,
Принесе запах квіток Вкраїни.
Нехай ця днина додасть нам
сили,
Щоб ми Вкраїну завжди любили.

Новацька вечірня молитва

Боже, що дав нам цю днину
Сонця і праці і гри.
В тиху вечірню годину
Нашу молитву прийми.

Мрії, що в серці зродились,
Силу, що в грудях росте.
Боже, хай ангел окрилить,
В ясних нам снах збереже.

Додаткові матеріали:

- 1. Новацькі пісні для відкриття та закриття сходин: “Пісня новаків і новачок”, “Новацька ранішня молитва”, “Новацька вечірня молитва”. [URL](#)
- 2. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя. [URL](#)
- 3. Як говорити з дітьми про міни: прості поради. [URL](#)
- 4. Як поводитись при зустрічі з дикими тваринами у лісі. [URL](#)

Протипіхотна міна

АРМІЯ
INFORM

M18A1 «Клеймор»

M18A1 «КЛЕЙМОР»

MON-50

M-90

M-100

M-200

MRUD

ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

	M18A1 «Клеймор»	MRUD	MON-50	MON-90	MON-100	MON-200
Корпус	полістерол	пластмаса	пластмаса	пластмаса	сталь	сталь
Маса, кг	1,6	1,5	2	12,1	5	25
Маса ВР, кг	0,68	0,9	0,7	6,2	2	12
Зона враження, м	50	50	50	60	6,5-9,5	10
Радіус дальність, м	50	50	50	90	116	220

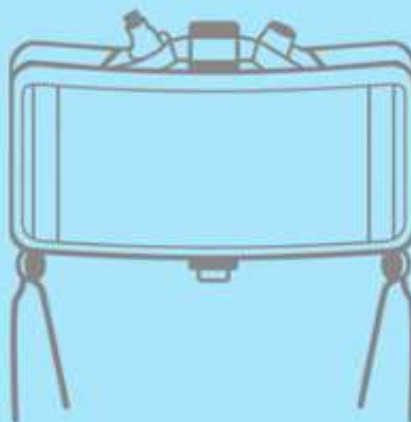

ДІТЯМ ПРО ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ!

Музична колонка — пристрій, з якого лунають улюблені пісні.

БЕЗПЕЧНО

Міна МОН-50 — небезпечний вибуховий предмет, який може завдати великої шкоди

НЕБЕЗПЕЧНО!

unicef

НЕ ПІДХОДЬ
НЕ ЧІПАЙ
ТЕЛЕФОНУЙ 101

ПЛАСТ
Національна скаутська
організація України